

Дело C-380/19

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

15 май 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Oberlandesgericht Düsseldorf (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

9 май 2019 г.

Ищец в първоинстанционното и жалбоподател във въззивното производство:

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

Ответник в първоинстанционното и във въззивното производство:

Deutsche Apotheker- und Ärztebank eG

[...]

OBERLANDESGERICHT DÜSSELDORF

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

по спора между

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband e.V.

Ищец в първоинстанционното и жалбоподател във въззивното производство,

[...]

и

Deutsche Apotheker- und Ärztebank eG,

Ответник в първоинстанционното и във въззивното производство

[...]

20-ти граждански състав на Oberlandesgericht Düsseldorf (Върховен областен съд, Дюселдорф), след съдебното заседание от 12 март 2019 г. [...] **[ориг. 2]**
[...]

определи:

I.

Спира производството по делото.

II.

Oberlandesgericht Düsseldorf (Върховен областен съд, Дюселдорф) поставя на Съда на Европейския съюз следните преюдициални въпроси относно тълкуването на Директива 2013/11/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година за алтернативно решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО (ОВ L 165, 2013 г., стр. 63) (наричана по-нататък „Директивата“):

1. Възниква ли задължението за предоставяне на информация по член 13, параграф 2 от Директивата, състоящо се в посочване в общите условия на предвидената в член 13, параграф 1 информация, и тогава когато търговецът предоставя общите условия за изтегляне в своя уебсайт, в който не се сключват договори?
2. Ако отговорът на първия въпрос е утвърдителен: изпълнява ли в такъв случай търговецът задължението си да посочи информацията в общите условия и тогава когато съобщава информацията не в предоставен за изтегляне файл, а на друго място в своя уебсайт?
3. Изпълнява ли търговецът задължението си да посочи информацията в общите условия, когато освен документ с общите условия **[ориг. 3]** връчва на потребителя отделен документ с изготвен пак от него списък с цени и услуги, който съдържа информацията по член 13, параграф 1 от Директивата?

Мотиви

A)

- 1 Ищецът е конфедерация от всичките 16 потребителски централи и 25 други организации в областта на защитата на потребителите и в социалната сфера. Той е включен в списъка с квалифицирани организации по член 4 от Unterlassungsklagegesetz (Закон за исковете за преустановяване на нарушения). Ответникът е кооперативна банка.

2. Ответникът стопанисва уебсайта www.apobank.de. В тази страница не е възможно сключването на договори. В изискуемата по закон служебна информация на уебсайта, по начин, който ищецът не е оспорил в това отношение, ответникът съобщава за готовността или задължението си да участва в производство по уреждане на спорове пред помирителен орган при потребителски спорове. Освен това ответникът предлага възможност за сваляне на общите условия във формат PDF. Този документ не съдържа никакви данни относно готовността или задължението за участие в производство по уреждане на спорове пред помирителен орган за потребителски спорове.
3. Когато ответникът иска да включи общите условия в даден договор, освен документа с общите условия, потребителят получава и изготвен пак от ответника списък с цени и услуги, на обратната страна на който той съобщава за готовността си да участва в производства за уреждане на спорове.
4. Ищецът счита, че тази търговска практика нарушава член 36, параграф 2, точка 2 от Verbraucherstreitbeilegungsgesetz (Закон за уреждане на потребителските спорове, наричан по-нататък „VSBG“), тъй като информацията трябвало да бъде дадена в общите условия.
5. Landgericht (областен съд) отхвърля иска, насочен към това под заплахата от налагане на конкретно посочени принудителни мерки ответникът да преустанови **[ориг. 4]** практиката в търговската си дейност спрямо потребителите да не предоставя информация в общите условия дали е налице готовност или задължение за участие в производство за уреждане на спорове пред помирителен орган за потребителски спорове, както и да плати на ищеца направените преди съдебното производство разноски. В мотивите на своето решение Landgericht посочва по същество, че оспорваната от ищеца търговска практика не нарушавала член 36, параграф 2 от VSBG. Тази разпоредба изисквала предоставянето на информацията по член 36, параграф 1 от VSBG, заедно с използването на общи условия. Публикуването на общите условия на уебсайта не представлявало използване, тъй като използването изисквало едната страна по договора да ги предаде на другата страна при сключването на договор. Освен това предаването на специален лист с указания заедно с общите условия при сключването на договори отговаряло на изискванията на член 36, параграф 2 от VSBG. Всъщност във всеки конкретен случай трябвало да се определи дали и кои общи условия се използвали. Те можели да се състоят и от множество съвкупности от клаузи. Самата информация за помирителния орган също можела да представлява общо условие. В крайна сметка ответникът бил изпълнил и задължението си за предоставяне на информация по член 36, параграф 2, точка 1 от VSBG в качеството си на оператор на уебсайт. Съгласно член 13, параграф 2 от Директивата уебсайтът бил основното място за публикуване на информацията.

- 6 Ищецът обжалва това решение, като поддържа направените в първоинстанционното производство искания. Той счита, че използването по смисъла на член 36, параграф 2, точка 2 не изисква конкретно сключване на договор. От значение било само дали търговецът изобщо разполага с общи условия. Ето защо публикуването на уебсайта още в този момент обосновавало задължение за предоставяне на информация в общите условия. Информацията трябвало да се предостави и на тези потребители, които все още не са се обърнали към ответника във връзка със сключването на конкретен договор. Поради това връчването на информацията заедно с общите условия не било достатъчно. Препращането към информацията на уебсайта показвало неразбиране, че задължението за предоставяне на информация на уебсайта и **[ориг. 5]** в общите условия съществували едновременно. Още в първоинстанционното производство ищецът застъпва мнението, че връчването на специален информационен лист с общите условия не било достатъчно, тъй като според директивата информацията трябва да се предоставя в общите условия. На последно място, информацията в общите условия била значима именно защото потребителите биха ѝ придали особено значение. Те биха я запазили или сложили на сигурно място, за да могат да я използват точно в случай на спор.
- 7 Ответникът оспорва твърденията на ищеца и счита първоинстанционното съдебно решение за правилно.
- Б)
- 8 Разпоредбите от германското право, релевантни за преценката на спора, гласят следното.

§ 36 от Gesetz über alternative Streitbeilegung in Verbrauchersachen (Закон за алтернативното уреждане на потребителски спорове, VSBG) – Общо задължение за предоставяне на информация:

(1) Търговец, който поддържа уебсайт или използва общи условия, трябва по лесно достъпен, ясен и разбираем начин:

1. да уведоми доколко е готов или длъжен да участва в производство по уреждане на спорове пред помирителен орган за потребителски спорове, и
2. да посочи компетентния помирителен орган за потребителски спорове, когато е поел задължение да участва в производство за уреждане на спорове пред помирителен орган за потребителски спорове или когато по силата на закона е длъжен да участва в такава; това посочва трябва да съдържа данни относно адреса и уебсайта на помирителния орган за потребителски спорове, както и декларация на търговеца за участие в производство за уреждане на спорове пред този помирителен орган.

(2) Посочената в параграф 1 информация трябва:

1. да бъде посочена на уебсайта на търговеца, когато той поддържа такъв, **[ориг. 6]**
2. да бъде предавана заедно с общите условия, когато търговецът използва такива.

(3) Освободен от задължението за предоставяне на информация по параграф 1, точка 1 е търговец, който към 31 декември на предходната година е имал 10 или по-малко работници или служители.

9. Уважаването на жалбата зависи от отговора на преюдициалните въпроси, тъй като разпоредбата на член 36 от VSBG, която транспонира член 13 от Директивата, трябва да се тълкува в съответствие с нея. Член 36, параграф 2 от VSBG предвижда, че информацията се предава „заедно с“ общите условия, когато търговецът използва общи условия. Текстът на Директивата се отклонява, тъй като според член 13, параграф 2 информацията се предоставя, когато е приложимо, в общите условия. Формулировката, че информацията трябва да се предостави в общите условия, а не просто заедно с тяхното използване, отговаря и на текстовете на Директивата на други езици. В текста на английски език например се казва „if applicable, in the general terms and conditions“, а в текста на френски - „le cas échéant, dans les conditions générales“.
10. В настоящия случай това обстоятелство поражда най-напред въпроса как следва да се разбира изразът „когато е приложимо“, т.е. кога търговец „използва“ общи условия по смисъла на член 36 от VSBG. В това отношение Landgericht възприема понятието по смисъла на Bürgerliches Gesetzbuch (Германски граждански законник), според който използващият общи условия ги използва, като ги предоставя на другата страна по договора при сключването му. За сметка на това е логично задължението по член 13, параграф 2 от Директивата да се разбира в смисъл, че самото съществуване на общи условия вече води до това, че в тях трябва да има информация за уреждането на спорове. До този извод води сравнението с другата хипотеза на задължението за предоставяне на информация, която също се основава само на наличието на уебсайт.
11. Ако съответно дори поддържането на общите условия на разположение на уебсайта за изтегляне поражда задължението за предоставяне на информация, възниква въпросът как следва да се разбира „в“ общите условия по смисъла на Директивата **[ориг. 7]**. Това е целта, която се преследва с втория преюдициален въпрос. Няма спор, че ответникът е изпълнил задължението си като оператор на уебсайт да предостави информация относно уреждането на спорове. Спорно е обаче дали в случай на предоставяне на общите условия на разположение за изтегляне тази информация представлява информация в общите условия. Срещу този извод

говори обстоятелството — на което ищецът правилно се позовава пред първоинстанционния съд — че в съответствие с правилата потребителят ще изтегли общите условия и в тях обаче няма да намери никаква информация.

- 12 На последно място и независимо от посоченото по-горе, се поставя въпросът дали информацията по смисъла на Директивата се предоставя „в“ общите условия, когато към тях се прибавя отделен информационен лист. В това отношение Landgericht правилно е посочил, че е възможно и обичайно използването на общи условия от няколко части, респ. на различни общи условия и тогава допълнителният информационен лист се представя също като част от общите условия. За сметка на това, ако се следва становището на ищеца, ще се стигне до положение, в което информацията трябва да се предоставя във всяка част от общите условия. В подкрепа на това обаче е обстоятелството, че по правило потребителят специално ще запази общите условия и ще счита, че в тях ще бъде информиран относно готовността за участие в алтернативно уреждане на спорове. Тази гаранция не е налице в същата степен при списък с цени и услуги, който обичайно подлежи на по-чести изменения.

[...]